

BÄTTRE TILLGÅNG TILL SERVICE FÖR MARGINALISERADE GRUPPER

VERKTYGSLÅDA FÖR LIKA RÄTT LOKALA INSATSER MOT RASISM

European
Coalition
of Cities

against Racism

International Coalition
of Inclusive and
Sustainable Cities – ICCAR

Co-funded by
the European Union

Varför behövs den?
Utgångspunkter
Från ord till handling
Uppföljning

VERKTYGSLÅDA FÖR LIKA RÄTT LOKALA INSATSER MOT RASISM

BÄTTRE TILLGÅNG TILL SERVICE FÖR MARGINALISERADE GRUPPER

KOMMUNEN AGERAR I SIN ROLL SOM EN

- demokratisk institution
- regelskapare
- arbetsgivare
- **tjänsteleverantör**
- offentlig upphandlare

ECCAR:S TIOPUNKTSHANDLINGPLAN

1. Större vaksamhet mot rasism
2. Analyser av rasism och diskriminering och övervakning av den lokala politiken
3. Bättre stöd till offren för rasism och diskriminering
4. Mer delaktiga och bättre informerade invånare
- 5. Kommunen som ger sitt aktiva stöd till lika rätt**
- 6. Kommunen som aktivt främjar lika rätt som arbetsgivare och tjänsteleverantör**
7. Rättvis tillgång till bostäder
8. Utmanande av rasism och diskriminering genom utbildning
9. Främjandet av kulturell mångfald
10. Hatbrott och konflikthantering

Projektet samordnades av ETC Graz, och genomfördes med följande partners:

Stockholms universitet - SU (Sverige)

Universitetet i Padova - Mänskliga rättigheter - HRC Padova (Italien)

Centrum för europeisk konstitutionell rätt - CECL (Grekland)

Otherness Foundation - NEKI (Ungern)

Cidalia (Spanien)

Europeiska koalitionen av städer mot rasism (ECCAR e.V.)

UNESCO som medlem av ICCAR (International Coalition of Sustainable and Inclusive Cities)

Redaktörer: Isabella Meier, Ingrid Nicoletti, Klaus Starl, Paul Lappalainen

Utgåva: 2.0 februari 2017, Graz – Stockholm - Potsdam

Verktyslåda för lika rätt förverkligades med stöd från Europeiska kommissionen, UNESCO, Europeiska koalitionen för städer mot rasism (ECCAR), Open Society Foundation – At Home in Europe, ETC Graz och städerna Bern, Bologna, Esch-sur-Alzette, Gent, Graz, Potsdam, Rotterdam, Wien och Zürich.

Denna publikation har möjliggjorts med ekonomiskt stöd från EU-kommissionens program för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap (RAC) (ADPOLIS JUST/2014/RDIS/AG/DISC/ 8084). Innehållet i denna publikation är ETC Graz och dess samarbetspartners ansvar och får inte på något sätt ses som uttryck för Europeiska kommissionens åsikter.

INLEDNING

Verktyslåda för lika rätt är en handbok som ska ge stöd till städer när de genomför lokala strategier för att framgångsrikt motverka rasism och diskriminering eller justera befintliga strategier. Verktyslåda för lika rätt innehåller erfarenhetsbaserade stegvisa instruktioner för att genomföra konkreta åtgärder, som inleds med utformning av åtgärderna och avslutas med resultatutvärdering. Hela innehållet baseras på expertkunskap som har förmedlats av erfarna beslutsfattare och tjänstemän i olika europeiska städer.

Vårt mål har varit att ge förslag som är så konkreta som möjligt. Vi uppmanar er att läsa denna verktyslåda som en samlad bild av den expertkunskap som finns hos kollegor i andra städer och utnyttja det som verkar användbart för er stad.

Det skulle inte ha varit möjligt att skapa denna verktyslåda utan stöd från ett antal städer och medarbetare, som delade med sig av erfarenheter, kunskaper och tid. ECCAR och redaktörerna tackar alla deltagande städer för deras bidrag och gästfrihet, särskilt:

Agia Varvara (Grekland)

Aten (Grekland)

Barcelona (Spanien)

Berlin (Tyskland)

Bern (Schweiz)

Bilbao (Spanien)

Bologna (Italien)

Botkyrka (Sverige)

Budapest (Ungern)

Castilla-La Mancha (Spanien)

Esch-sur-Alzette (Luxembourg)

Gent (Belgien)

Graz (Österrike)

Madrid (Spanien)

Malmö (Sverige)

Nantes (Frankrike)

Pecs (Ungern)

Potsdam (Tyskland)

Rotterdam (Nederländerna)

Santa Cruz (Spanien)

Sevilla (Spanien)

Toulouse (Frankrike)

Turin (Italien)

Valencia (Spanien)

Wien (Österrike)

Zürich (Schweiz)

BÄTTRE TILLGÅNG TILL SERVICE FÖR MARGINALISERADE GRUPPER

VARFÖR BEHÖVS DEN? 10

UTGÅNGSPUNKTER 11

PLANERING OCH ENGAGEMANG AV INTRESSETER 11

- Steg** Säkerställ stödet Försäkra er om stöd 11
- Steg** Bilda en styrelse 11
- Steg** Engagera alla delar av kommunen 11
- Steg** Engagera medlemmar av målgruppen 11

ATT FÖRBEREDA UPPLÄGGET (FÖRBEREDELSE) 12

- Steg** Genomför en studie/utvärdering av behoven 12
- Steg** Bjud in medlemmar av målgruppen för att delta i utformning 12
- Steg** Motivera frivilliga 13
- Steg** Definition av mål och metoder 13
- Steg** Personal och budget 13

FRÅN ORD TILL HANDLING 16

- Steg** Skapa en centraliserad service (a one stop shop) 16
- Steg** Bygg upp en infrastruktur för frivilliga tjänster 16
- Steg** Sätt upp öppettider och tillgång till frivilliga tjänster 16
- Steg** PR och sätt att nå målgruppen 16

HÅLLBARHET 17

- Steg** Konsolidera tjänsterna genom ett beslut av stadens styrelse 17
- Steg** Bilda ett nätverk av kommuner med marginaliserade grupper 17
- Steg** Samarbete med forskare 17

ÖVERFÖRBARHET	19
DET DAGLIGA ARBETET	19
Steg Samarbete och samordning	19
Steg Engagera ständigt det lokala samhället i det dagliga arbetet	19
<hr/>	
UPPFÖLJNING	21
<hr/>	
Steg Uppföljning av genomförandet	21
FRAMGÅNGSFAKTORER	21
GENOMSLAG OCH RESULTAT	22
RESURSER OCH EXEMPEL	23

BÄTTRE TILLGÅNG TILL SERVICE FÖR MARGINALISERADE GRUPPER

Den här modellen handlar om att tillhandahålla kommunal service utöver den reguljära när det gäller undervisning, hälsovård och socialstöd liksom åtgärder för att lättare få tillgång till reguljär service. Dessa särskilda tjänster har till syfte att göra det lättare för marginaliserade grupper att få reguljär kommunal service. Konkreta exempel är coachningskurser, tidiga undervisningsprogram, mobila hälsoundersökningar och stöd till enskilda familjer.

Tjänsterna är avsedda att skapa lika möjligheter, och de är i princip öppna för alla. Ändå har de utformats för socialt och ekonomiskt utsatta grupper eller sådana som betecknas som marginaliserade. Deras uppgift är att utveckla och underlätta tillgång till den ordinarie servicen. Upplägget utgår från behov snarare än personliga egenskaper av typen etnicitet, kön eller ålder. Tjänsterna kompletteras ofta av mentor- och coachningsprogram.

Gemensamt för vissa av städernas åtgärder enligt denna modell är att de från början utformades och etablerades som specifika tjänster för romer. Men acceptansen var begränsad bland dem som utnyttjade tjänsterna, och det gäller också kommunerna. Det gick bättre när man breddade målgruppen och utgick från behov snarare än grupptillhörighet när man levererade tjänsterna. När man utformar och genomför åtgärder av det slaget bör man fokusera på lika möjligheter och inkludering av alla.

I den internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering (ICERD) görs det tydligt att **”man med rasdiskriminering avser varje distinktion, uteslutande eller preferens på grund av ras, hudfärg, härkomst eller nationellt eller etniskt ursprung ...”**

”Distinktion“ innebär att en person definieras som annorlunda på grundval av ”ras“, hudfärg, etnicitet, härkomst, födelse, religion eller språk (enligt biologiska och kulturella beteckningar), vilket rättfärdigar skilda rättigheter på strukturell nivå. Motsatsen till distinktion är jämlikhet. Med jämlikhet menas både ett tillstånd och en process.

Med ”uteslutning“ menas att personer nekas tillgång till och åtnjutande av mänskliga rättigheter. EU har accepterat termen social uteslutning/exkludering så som den har definierats av ILO men utvidgat definitionen genom att betona att social exkludering sker när människor inte kan delta fullt ut eller bidra inom samhället på grund av ”förvägrandet av civila, politiska, sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter“. Det anges i definitionerna att uteslutning (exkludering) beror på **”en kombination av hopplänkade problem som arbetslöshet, bristande yrkesskicklighet, låga inkomster, dåliga bostäder, dålig hälsa och nedbryt-**

ning av familjer“. Att delta är en förutsättning likaväl som syftet med mänskliga rättigheter. Motsatsen till uteslutning är inkludering.

”*Begränsning*“ innebär en inskränkning av åtnjutandet av mänskliga rättigheter i praktiken. Den positiva motsvarigheten är att ha ”lika möjligheter“.

”*Preferens*“ innebär privilegier för en person på grund av ”ras“, hudfärg, etnicitet, härkomst, födelse, religion eller språk jämfört med en annan person. Symmetriskt behandlas en person sämre jämfört med en annan. Den positiva motsvarigheten till denna inställning är ”jämlik behandling“.

Strategier och åtgärder som framgångsrikt motverkar etnisk diskriminering måste därför bidra till de positiva motsvarigheterna till diskrimineringens fyra dimensioner.

Att motverka diskriminering innebär därför att öka jämlikhet, inkludering, lika möjligheter och/eller likabehandling.

→ Politiken för **BÄTTRE TILLGÅNG TILL SERVICE FÖR MARGINALISERADE GRUPPER** som beskrivs i detta kapitel främjar lika möjligheter genom att förebygga och ta bort hinder i tillgång till sådana mänskliga rättigheter som utbildning, sociala tjänster och hälso- och sjukvård.

INFORMATION OM KONTEXTEN

Innehållet i detta kapitel har baserats på information från olika städer i Grekland, Ungern, Spanien, Italien, Schweiz och Sverige. Kärnfrågorna bygger på information från en stad i Ungern och från Agia Varvara (Grekland).

De flesta städer har antingen geografiskt eller socialt segregerade områden eller grupper. Politiken som föreslås i detta kapitel ska motverka segregation genom en bättre tillgång till service. Åtgärderna är därmed exempel som är användbara även i andra städer för att övervinna marginalisering och utarmning i utsatta områden.

VARFÖR BEHÖVS DEN?

Hur gynnas staden?

- Man bekämpar eller förebygger sociala problem som orsakas av exkludering och utslagning (t ex narkotikaberoende, våld);
- Åtgärderna kan inriktas på problem/begränsade möjligheter som marginaliserade grupper möter i kommunen och som man inte kan ta itu med genom den reguljära servicen;
- Åtgärderna skapar förtroende, kommunikation och nära relationer mellan stadens invånare och kommunen;
- Åtgärderna utgår från en helhetssyn och baserar sig på lika rätt, medborgarskap och integration – här kräver man inte speciell behandling utan lika rättigheter och möjligheter;
- Åtgärderna är avsedda att hantera specifika behov, men inte för att stigmatisera dem som använder tjänsterna eller för att vidmakthålla socialt konstruerade olikheter.

Coachningskurser i synnerhet:

- Förebygger avvikande beteende bland missgynnade ungdomar såsom narkotikamissbruk, våld eller avhopp från skolan;
- Invånare som har utbildning är mer benägna att delta i stadens liv och är mer framgångsrika och har lättare att få anställning.

Hur gynnas målgruppen?

- Dess medlemmar vet att de kan vända sig till kommunen och be om saker, de känner att de är en del av kommunen även om de också ingår i en marginaliserad grupp.
- De känner sig delaktiga i kommunen vilket förhindrar avvikande och kriminellt beteende.
- De får stöd när det gäller tillgång till utbildning och de utbildas i aktivt samhällsengagemang.

Coachningskurser:

- Utveckling blir möjlig och talanger främjas på ett unikt sätt;
- Dessa åtgärder främjar tolerans och motverkar diskriminering och fördomar mellan marginaliserade och icke-marginaliserade människor;
- Marginaliserade grupper med dåliga språkkunskaper kan lära sig det lokala språket fortare.

BEGRÄNSNINGAR

Att förändra situationen tar tid: vänta er inte snabba förändringar och snabb påverkan. I synnerhet har åtgärder som gäller utbildning och sysselsättning visat sig svåra att genomföra, eftersom motstånd och fördomar inom majoritetsbefolkningen hindrar integration i dessa avseenden. Faktorer som den ekonomiska krisen och växande extremistiska åsikter och segregationspolitik runt om i Europa är ett hinder för framgång. I synnerhet när dessa kriser leder till åtstramningsåtgärder blir den ekonomiska integrationen av marginaliserade grupper ännu svårare att genomföra.

UTGÅNGSPUNKTER

PLANERING OCH ENGAGEMANG AV INTRESSETER

1

STEG Säkerställ stödet

Det är nödvändigt att få stöd från stadens borgmästare, kommunstyrelse och fullmäktige för ett politiskt beslut att utveckla och genomföra särskilda tjänster för marginaliserade grupper. Det här är en grundförutsättning för att få det nödvändiga ekonomiska stödet för att göra det lättare för dem att bli accepterade i staden.

2

STEG Bilda en styrelse

Den här gruppen har i uppdrag att sköta och samordna utveckling, genomförande och dokumentation. Medlemmarna kan antingen rekryteras bland anställda i staden som har kunskap om marginaliserade grupper eller rekryteras utifrån speciellt för detta uppdrag. Det rekommenderas att styrelsen består av omkring 4 personer.

3

STEG Engagera alla delar av kommunen

Integration är den generella utgångspunkten även om uppdraget formellt ges till en särskild enhet; alltså bör faktiskt alla förvaltningar inkluderas. Det behövs samarbete och en gemensam inställning från alla förvaltningar. Förvaltningar som inte är direkt engagerade bör informeras och vara beredda att bli tillfälligt engagerade när så behövs och för särskilda uppgifter. Exempel på tillfälliga direkta engagemang: den tekniska avdelningen som kontrollerar fastigheter kan behövas för vissa åtgärder, den ekonomiska avdelningen för vissa särskilda transaktioner eller borgmästarens kansli för vissa formella frågor.

För att nå framgång är det nödvändigt att målgrupperna har engagerats i utformningen av åtgärderna.

4

STEG Engagera medlemmar av målgruppen

Det är viktigt för att lyckas att man engagerar målgrupperna i utformningen av åtgärder.

Tips! Inkludera inte målgruppernas representanter enbart som externa rådgivare utan försök anställa dem som "vanliga medlemmar". Behandla inte målgruppernas representanter som om de vore nödlidande eller sårbara utan hellre som experter på sin situation och sin dagliga omgivning och – självklart – som jämbördiga samhällsmedlemmar.

Institutioner som kan förmedla tillgång till målgruppen är kyrkor och skolor - de är viktiga länkar mellan kommunen och dess befolkning. Föräldrarna är den viktigaste målgruppen för åtgärder som berör utbildning, eftersom deras medverkan är viktig i förhållande till dessa åtgärder. Stöd från familjerna är väsentligt för att åtgärderna framgångsrikt ska genomföras. Mer generellt kan allmänheten också ses som en intressent.

ATT FÖRBEREDA UPPLÄGGET

5

STEG Genomför en studie/utvärdering av behoven

Vissa städer har genomfört en utvärdering av behoven, medan andra inte har gjort det. Ändå rekommenderar vi en studie eller annan vetenskaplig analys så att åtgärderna kan grundas på fakta. Fältarbete och frågeformulär som gäller målgruppen är viktiga för att få fram åtgärder som bygger ett empiriskt underlag och för att få acceptans för åtgärderna.

Detta bör leda till en aktiv behovsanalys och behovsbaserade åtgärder som har ett starkt inkluderande perspektiv. Investera i kunskap om lokala behov och engagera er i gott samarbete med samhällsvetare.

6

STEG Bjud in medlemmar av målgruppen för att delta i utformning

Medlemmar av målgruppen bör bli inbjudna för att delta inte bara i behovsanalysen utan också för att aktivt delta i uppbyggnaden av upplägget för programmet. Skapa öppna och ärliga relationer med dem och manipulera dem inte att stödja era förslag. Se på dem som partners och multiplikatorer (multipliers). Deras medverkan leder till djupare kontakt mellan dem som använder och dem som levererar tjänsterna redan från början.

Arrangera exempelvis konferenser tillsammans med föreningar för marginaliserade grupper eller etniska minoriteter och utveckla därigenom kunskap om skälen till social exkludering och mer specifika problem och behov. Inbjud medlemmar av målgruppen, politiker och kommunens personal att sätta sig vid ett bord för att kunna gemensamt analysera de aktuella förhållandena i staden.

Deltagandet behöver inte nödvändigtvis ske under formella former, men det måste finnas förutsättningar för ett meningsfullt engagemang.

7

STEG Motivera frivilliga

Det rekommenderas också att frivilliga motiveras att bidra till att skapa dessa tjänster. Det är viktigt att de frivilliga tillhör olika grupper (inte bara medlemmar av de marginaliserade grupperna/målgrupperna) för att bidra till inkludering från början. Frivillig hjälp bidrar till den erfarenhet och professionell kunskap som de frivilliga redan har. Använd de befintliga reglerna, t ex förpliktelsen för unga människor att arbeta med vissa lokala frågor eller andra former av personliga tjänster eller assistans. Försök att skapa kommunikationskanaler till befolkningen. Detta borde leda till mer direkta insikter angående nuvarande eller framtida problem, och möjligtvis motverka eller förebygga dem. Pensionerade lärare eller läkare kan exempelvis erbjuda tillfällig hjälp när det gäller utbildning eller sjukvård.

8

STEG Definition av mål och metoder

Marginaliserade grupper behöver i synnerhet stöd när det gäller utbildning, kvalificering för och integrering på arbetsmarknaden. Om coachningskurser för marginaliserade grupper ingår i upplägget: fokusera i så fall på riktig undervisning och inte på vårdfrågor eller fritidsaktiviteter. Ta alltid upp frågan om diskriminering och rasism med eleverna.

Dessutom rekommenderas tjänster som ska bidra till politisk och social delaktighet. Detta fungerar också genom att etablera kontakter mellan marginaliserade och icke-marginaliserade grupper. Ett viktigt syfte är att utveckla en känsla av samhällsengagemang och tillhörighet i förhållande till kommunen.

Det är alltså viktigt att skapa tjänsterna på ett sådant sätt så att medlemmar av marginaliserade grupper kan uppleva att de lever i samma stad, som jämlika medborgare med samma rättigheter och skyldigheter som alla andra. Kommunen behöver visa att kommunen bedriver verksamhet för alla invånare, och att de är alla välkomna till stadshuset för att framföra sina synpunkter. I synnerhet visade det sig att dessa former av engagemang var de mest hållbara när det gäller att bygga förtroende.

I vilket fall som helst är det viktigt att utforma sådana tjänster baserat på behov och inte på kännetecken som etniskt ursprung, religion eller kön. Särskilda tjänster enbart för romer kommer exempelvis inte att bli accepterade eller nå framgång. Man bör undvika att bidra till stigmatisering av vissa grupper genom att tillhandahålla speciella tjänster som är riktad till just dem.

9

STEG Personal och budget

Åtminstone fem anställda från socialtjänsten och 2-3 medlare, många frivilliga och dessutom ett ansvarigt kommunalråd behövs som ett minimum.

Undersök möjlig finansiering utifrån, t ex från EU:s strukturfonder.

Coachningsskolan som behandlats i det här kapitlet riktar sig till en befolkning på 28 000 människor. Dess personal utgörs av en verkställande direktör (halvtidstjänst), 4-5 lärare, 3 officiella frivilliga lärare och 12 frivilliga från gymnasier eller universitet/pensionerade lärare.

Infrastrukturen bör utgöras av en kommunal byggnad vari 3 rum utnyttjas för undervisning (ett av dem kan också fungera som kontor) och ett lämpligt antal datorer.

→ Att förbereda upplägget (förberedelser)

Tips! Se till att alla invånare har rätt till tjänsterna och undvik att skapa speciella tjänster riktade till en viss grupp. Annars kommer tjänsterna inte att accepteras av vare sig marginaliserade eller icke-marginaliserade grupper, särskilt inte av politiker. Utveckla specialiserade kurser eller tjänster enbart med hänsyn till särskilda individuella behov. Följ en behovsbaserad snarare än en personbaserad inriktning när ni ställer samman dessa program.

RISKER, UTMANINGAR

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Bristande vilja hos intressenterna att stödja politiken

Hänvisa till normerna för mänskliga rättigheter eftersom de är accepterade och obligatoriska för åtgärder på alla områden

Åtgärderna har utvecklats och genomförts med pengar från EU eller andra källor. Pengarna tar slut och fortsatta tjänster hotas.

Lägg ihop de separata tjänsterna för marginaliserade grupper med kommunens centrala tjänster

Fördomar mellan marginaliserade och icke-marginaliserade grupper

Medborgarutbildning baserad på rättigheter och skyldigheter, involvering av marginaliserade och icke-marginaliserade grupper

Konflikter inom marginaliserade grupper

Socialarbete och aktivt samarbete och engagemang av alla intressenter

Att övertyga dem som ställt krav på separata tjänster i synnerhet för marginaliserade grupper

Kommunen har riktat alla sina initiativ till alla boende och engagerade medlemmar inklusive marginaliserade grupper

RISKER, UTMANINGAR**ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA**

Att synliggöra arbetet på ett sätt som får människor att engagera sig

Identifiera den bästa multiplikatorn för varje särskild fråga, till exempel offentliga personer som är accepterade och alltså kan engagera folk

Problematiska reaktioner: allt nytt skapar viss anspänning

Det är viktigt att påpeka att de speciella tjänsterna inte konkurrerar med de reguljära. Snarare syftar de till att ge stöd åt de reguljära tjänsterna

Tips! Utnyttja om möjligt befintlig kunskap och studier, program, nätverk med frivilliga tjänster, grannars hjälpinsatser o s v inom kommunen. Om man bildar nätverk kan det komplettera de tjänster som redan finns eller lägga till ytterligare tjänster. Om t ex marginaliserade grupper inte har tillgång till hälsovård skulle kommunen kunna nå en överenskommelse med lokala vårdcentraler och sjukhus och på det viset täcka konkreta behov genom nätverksaktiviteter.

FRÅN ORD TILL HANDLING

10

STEG Skapa en centraliserad service (a one stop shop)

Hitta ett ställe som kan utnyttjas som centralpunkt dit medlemmar av marginaliserade grupper och andra kan komma och ställa frågor och få information om stadens tjänster, processer och deras egna rättigheter. Det bör utformas som en centraliserad service.

Den ordinarie personalen bör ha sina arbetsplatser här. Personalen bör utbildas om målgruppens behov och bekymmer och informera målgruppen om deras rättigheter och skyldigheter och hjälpa dem att förstå och bekanta sig med offentliga tjänster. Det är viktigt att anställa medlemmar av marginaliserade grupper här för att bygga förtroende och få med särskild expertis.

11

STEG Bygg upp en infrastruktur för frivilliga tjänster

Tillhandahåll en infrastruktur till stöd för frivilliga tjänster, som ger stöd med administrativa och organisationsfrågor. Vissa exempel: stöd läkare som ger marginaliserade personer gratis medicinska undersökningar, tillhandahåll utrymmen för frivilliga barnvårdare medan föräldrarna är på undervisning eller lär sig skriva och läsa, samarbeta med lokala företag och motivera dem att bli sponsorer, dela ut överbliven mat från lokala matbutiker och restauranger.

12

STEG Sätt upp öppettider och tillgång till frivilliga tjänster

Om det gäller en skola eller en mobil vårdcentral klargör tiderna när det finns yrkesfolk som ställer upp frivilligt (lärare, hälsovårdspersonal). Detta skulle kunna ske på följande vis: varje frivillig meddelar vid vilken tidpunkt i veckan som han eller hon är tillgänglig. De som använder tjänsterna (barn, personer i behov av vård) måste därefter anmäla sig till den tidsperiod de anser nödvändigt.

13

STEG PR och sätt att nå målgruppen

Tjänstgörande personal informerar målgruppen om kommunens aktiviteter. Utöver skriftlig information via internet eller medierna är det viktigt med uppsökande verksamhet bland de olika grupperna. Om lokala medier är tillgängliga, utnyttja dem och dyk upp vid festivaler eller andra arrangemang och tala om vad ni gör och efterlys frivilliga och deltagare.

HÅLLBARHET

14

STEG Konsolidera tjänsterna genom ett beslut av stadens styrelse

Se till att stadens styrelse (kommunfullmäktige) fattar beslut om allt som gäller finansiering för specifika aktiviteter. Verksamheten bör ges ett namn som syftar på dess aktiviteter och inte pekar ut en specifik användargrupp, t ex romerna. Differentiera inte mellan olika befolkningsgrupper. Se till att den här verksamheten finns med i budgetplaneringen och annan planering för kommunen. Texten i själva beslutet skulle kunna formuleras av chefen för socialtjänsten i samarbete med övriga kommunala chefer.

15

STEG Bilda ett nätverk av kommuner med marginaliserade grupper

Ett (riksomfattande) nätverk av kommuner med marginaliserade grupper kan vara fördelaktigt av flera skäl. Bilda en gemensam central för kommunerna. En förbättring av situationen för marginaliserade grupper kan bara uppnås på ett hållbart sätt genom en ansats som höjer sig över det lokala.

Ett aktivt nätverksarbete som inkluderar olika föreningar som representerar etniska minoriteter och sårbara grupper för att skapa ett nätverk som kan delta i politiskt beslutsfattande på nationell nivå rapporterades som en strategi för att förstärka verksamheten. Mot den bakgrunden reste en grupp personer runt i landet för att träffa lokala grupper för att samla kunskap om organisationerna och om de lokala omständigheterna. Det bidrog till att bildandet av en riksomfattande organisation för marginaliserade grupper som granskar social exkludering, skaffar mer kunskap, skapar medvetenhet, erbjuder mänskliga resurser och bildar ett nätverk av kontaktpunkter.

16

STEG Samarbete med forskare

Ett långsiktigt genomförande av en politik är beroende av ett antal faktorer. En viktig sådan är att samarbeta med forskare som kan analysera och dokumentera behov och identifiera trender. Experter kan leverera vetenskaplig kunskap och feedback till politiker, och politiker kan sammanfatta detta i en vision om vad som bör göras och vad samhället behöver. Resultatet av detta samarbete mellan forskare och politiker bör utgöra en del av underlaget i den vidareutvecklingen och hållbara genomförandet av politiken.

RISKER, UTMANINGAR

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKERNA

Åtgärden har utvecklats och genomförts med hjälp av pengar från EU eller andra håll. Pengarna tar slut/upphör och fortsättningen hotas.

Sammanför de separata tjänsterna för marginaliserade grupper med kommunens centrala tjänster

Konflikter inom marginaliserade grupper

Socialt arbete och aktivt samarbete med och dessutom engagemang från alla intressenter

Marginaliserade grupper saknar kunskap om officiella myndigheter och tjänster

Övertyga dem om att kommunal service är bra för dem (övertyga dem t ex om nytan av att få utbildning och bli respekterad i samhället)

Målgrupperna är svåra att nå

Även om det låter tröttande: lokalt uppsökande arbete genom tex dörrknackning ger bäst resultat

Samhällsproblem som fattigdom, narkotika, överdriven användning av tv och internet drabbar åtgärderna eftersom de påverkar målgruppens användning av tjänsterna

Sök stöd från socialarbetare och professionella på respektive område

En utmaning som redovisats är hur makten för den lokala politiken förändras genom rikspolitiska beslut, som i sin tur kan leda till minskat självstyre

Basera politiken på olika källor till finansiering för att skapa eller behålla viss oberoende gentemot staden (åtminstone när det gäller budgeten)

Överförbarhet ←
Det dagliga arbetet

ÖVERFÖRBARHET

De centrala delarna av politiken kan överföras till alla andra kommuner: delaktighet, öppenhet inför att anpassa planeringen till verkliga behov, acceptans, användning av pengar och resurser som en investering med multiplikatoreffekter och en tydlig och realistisk vision. Det är av vikt att försäkra sig om gemensamma mål, kommunikationskanaler och gemensamma värderingar.

DET DAGLIGA ARBETET

17

STEG Samarbete och samordning

Dagliga sammanträden, samarbete och samordning ingår som en väsentlig del av denna politik. Samarbete och sammanträden med alla tjänster och intressenter är den viktigaste delen av det dagliga arbetet. Samordning och samarbete bidrar också till att bevaka hur målen uppnås. Andra städer rapporterar emellertid att improviserade sammanträden några gånger i månaden mellan intressenterna är tillräckligt för att uppnå målen. Det beror på de konkreta åtgärder det gäller. Dessutom rekommenderas att de centrala intressenterna inbjuds till kommunfullmäktiges sammanträden för att tala om framgångar och resultat som uppnåtts. Det motiverar de politiska aktörer som inte är direkt involverade att ge ytterligare stöd åt politiken.

18

STEG Engagera ständigt det lokala samhället i det dagliga arbetet

Satsa på åtgärder som bygger upp lokalbefolkningens förtroende för den här politiken. Det är en svår process som kräver lokal närvaro och kontinuerlig kommunikation med folk, att man lyssnar på deras angelägenheter, dokumenterar deras behov, utformar åtgärder för att ingripa. Även om man har en vision behöver man ständigt göra målgrupperna delaktiga i den här visionen. Det bidrar till att uppnå engagemang på lång sikt för målgrupperna om man har det som behövs för att visa uppskattning (t ex choklad, skrivböcker, pennor o s v).

Det är till stor hjälp om man deltar i gemensamma arrangemang, t ex lärardagar, festivaler eller i lokalradio och tv.

Ytterligare åtgärder som föreslagits av städer:

- Reducering av antalet skolavhopp

Åtgärder: alfabetiseringsprogram som ingår i samordnade aktiviteter inom undervisningen. Nära samarbete med skolor vilket förutsätter att målgrupperna inkluderas. En viktig åtgärd för att reducera skolavhoppet var att gå från dörr till dörr och diskutera med föräldrarna vikten av att gå i skolan.

Varför behövs den?
Utgångspunkter
Från ord till handling
Uppföljning

→ Det dagliga arbetet

En coachningskola för marginaliserade barn som drivs av en stiftelse utanför det "normala utbildningssystemet" bidrar till att motverka avhoppet från skolan. Lokala skolor blir därmed ansvariga för att coachningsskolorna utvecklas parallellt. Man upprätthåller daglig kontakt med dem och ger dem legitimitet. Relationen till lokala skolor måste upprätthållas med reguljära besök och genom att organisera julfirande och andra evenemang tillsammans.

- Ta itu med fattigdom och arbetslöshet
Frivilligt engagemang, ingripanden i individuella fall från socialtjänsten, åtgärder för att främja nya färdigheter. Var realistiska och erkänn och överväg de fördomar bland arbetsgivarna som man kan tvingas övervinna.

Rådgivning

Rådgivning till familjer (för alla invånare) med ett tydligt utvecklingsmål, däribland initiativ för att främja hälsa och förebygga sjukdomar, medicinska undersökningar och prov, förebyggande prov för barn, skydd för civila och individriktat stöd.

- Utveckling av en infrastruktur för konst
Stöd kulturella evenemang, bildande av konstföreningar, stöd festivaler och evenemang som har fokus på etniska minoriteter; mobilisera människor från det lokala samhället som har något att erbjuda.

UPPFÖLJNING

19

STEG Uppföljning av genomförandet

Bedöm politiken informellt från dag till dag genom regelbundna sammanträden och reflektiv utvärdering. Utvärdera formellt politiken en gång om året baserat på regelbundna kontakter mellan alla förvaltningar inom kommunen. På grundval av vad man upptäckt kan man anpassa politiken. Omständigheterna kan t ex förändras efter en tid och prioriteringarna behöva anpassas i enlighet därmed. Det är viktigt att fortsätta vara flexibel och att inget tas för givet. De boendes behov kan förändras på grund av olika integrationsprocesser. Resultaten av bevakningen bör ingå i den årliga rapporteringen. Relevanta anpassningar bör ske när planerna dras upp för nästa år.

FRAMGÅNGSFAKTORER

- Det rör sig om integrationspolitik och därmed förkastas stöd som baserar sig på personliga särdrag. Bara behovsbaserade tjänster är i linje med denna politik.
- Samarbete mellan alla intressenter och engagemang från målgruppen (inte som externa experter, utan som anställda)
- En respekt för mångfald
- Nätverksarbete inom kommunen och leverans av alla tjänster utifrån samma inställning
- Alla aktörer är flexibla
- Försök att hitta och ta tillvara varje möjlighet till finansiering
- En känsla av att människor är delaktiga och att underifrån processer är grunden
- Alla parter är bundna av ett gemensamt mål samtidigt som alla gör sin del av jobbet på ett jämlikt sätt

GENOMSLAG OCH RESULTAT

Indikatorer för att mäta resultat:

- Antalet marginaliserade barn i skolan som får högre utbildning efter att mottagit stöd.
- Betygen för elever i reguljära skolor steg eftersom de gått i coachningsskolor
- Färre avhopp i skolorna (med statistik i förhållande till relevanta grupper)
- Barnens beteende i skolan förbättras (bättre koncentration, mindre aggressivitet).
- Medlemmar av marginaliserade grupper ingår i allt större antal i yrken som jurister, läkare, tekniker
- En bredare mångfald av yrken inom marginaliserade grupper
- Medlemmar av marginaliserade grupper söker socialtjänster; antal och typ av ansökningar från medlemmar av marginaliserade grupper
- Ökat antal jobbsökningar från målgrupper till den offentliga förvaltningen.
- Förändring av bilden som olika grupper har av staden och befolkningen
- Föräldrar får mer makt att ge stöd åt sina barn och relationen mellan föräldrar och barn blir bättre
- Föräldrar har bättre kontakt med varandra och har närmare relationer där de bor.

Föreslagna metoder för att bedöma resultat:

- Använd statistik eftersom resultaten är odiskutabla
- Data som socialtjänsten samlat in gör det möjligt att mäta individuella resultat och ta reda på i vilken utsträckning stöd gick till människor i nöd.

RESURSER OCH EXEMPEL

B (Ungern): Skola i B Skolan i B är en utbildningsinstitution som har funnits sedan 1998. Den ger hjälp och stöd till lika möjligheter för barn och ungdomar som möter svårigheter i sina prestationer i skolan och organiserar dessutom utflykter och kulturella aktiviteter för dem. Kommunstyrelsen i B, en stad med omkring 28 000 invånare vari ingår en avsevärd Roma befolkning, har varit en av skolans mest engagerade tillskyndare sedan den bildades. Den har inte bara gett ekonomiskt stöd och ställt upp med tjänster och publicitet för institutionen, den ingår också i en stor grupp aktörer/intressenter vilkas gemensamma sak är att främja projektet. Skolan drevs och finansierades av kommunstyrelsen från början fast den med framgång sökte stöd från Open Society Foundation, andra privata grupper och dåvarande utbildningsdepartement. I september 2004 bildades på kommunstyrelsens förslag en stiftelse med det uttryckliga målet att skapa mer förmånliga villkor för kommunens stöd till projektet. Under år 2004 undertecknade också kommunen ett tjänsteavtal med kommunen som bland annat omfattar lärarlöner, kostnader för service och renhållning, för en summa som år 2016 uppgick till 19 920 000 ungerska forint.

Attica (Grekland): Anpassa socialtjänsten för att passa romernas behov (CECL)

Åtgärderna angår staden i dess roll som tjänsteförmedlare och handlar om att anpassa socialtjänsten till Roma befolkningens behov. En kommun i den större Attika-regionen har en stor romsk befolkning som är väl integrerad i samhället (vilket är mycket sällsynt).

<http://www.agiavarvara.gr/portal/page/portal/ab/>

The Rom Network: <http://www.oikokoinonia.gr/en/action.asp>

<http://budaorsitanoda.webs.com/>

